

Recenzja

pracy doktorskiej mgr inż. arch. Joanny Gronostajskiej-Kadeckiej pt. „Współczesne kierunki kształtowania stref SPA i Wellness w hotelach na Dolnym Śląsku”

Recenzja została opracowana na zlecenie Zastępcy Przewodniczącego Rady Dyscypliny Naukowej Architektura i Urbanistyka, prof. dr hab. inż. arch. Małgorzaty Chorowskiej (W1/4020/6/2024) na podstawie uchwały Rady Dyscypliny Naukowej Architektura i Urbanistyka Politechniki wrocławskiej z dnia 24.01.2024r.

1. Charakterystyka pracy

Recenzowana praca składa się z szesnastu rozdziałów. Ostatnich siedem to: *Streszczenie pracy w języku polskim*, *Streszczenie pracy w języku angielskim*, *Literatura*, *Spis tabel*, *Spis ilustracji*, *Spis fotografii*, *Aneks*. Praca liczy 247 stron.

Badania własne Autorki wsparte zostały dokumentacją fotograficzną, schematami graficznymi, a także zestawieniami tabelarycznymi.

Praca zawiera 65 rysunków, 126 fotografii zaczerpniętych ze źródeł wskazanych w pracy, a także autorstwa Doktorantki i 21 tabel. Są one ważną częścią pracy, która pozwala na dokładne przeanalizowanie badań zrealizowanych przez Autorkę.

Rozważania uzupełniają przypisy dolne, a także zestawienie bibliograficzne zawierające między innymi akty prawne, dokumentację standaryzacyjną i archiwalną. Bardzo ważny ze względu na wartość merytoryczną i naukową rozprawy doktorskiej jest *Aneks* z kartami przykładów i z wynikami oceny obiektów poddanych analizie w oparciu o autorską metodę oceny.

Rozprawę doktorską rozpoczyna *Wprowadzenie*, w którym zawarty został *Wstęp* nakreślający przyczyny rozwoju turystyki promującej zdrowie. Następnie przedstawiony został *Przedmiot badań*, a także *Stan badań*. Autorka dokonała uzasadnienia wyboru tematu pracy i przedstawiła cztery cele badawcze wraz z tezą. Następnie Doktorantka opisała metody badawcze z użytymi narzędziami do realizacji badań.

Kolejną część pracy stanowią rozważania teoretyczne, a następnie badania własne mgr inż. arch. Joanny Gronostajskiej-Kadeckiej zakończone częścią prezentującą wnioski z badań – wnioski ogólne i szczegółowe.

Praca zawiera wszystkie niezbędne części - wprowadzenie do przedmiotowej problematyki pracy, analizę materiału teoretycznego, badania własne Autorki i wnioski z poczynionych badań.

2. Ocena merytoryczna pracy

2.1. Ocena doboru tematu pracy

Temat pracy „Współczesne kierunki kształtowania stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku” jest aktualny i wymaga zgłębiania z kilku powodów. Przede wszystkim jest to temat, który nie został jeszcze w pełni zbadany, dotyczy bowiem aktualnych trendów, a ponadto przerwany w okresie pandemii rozwój bazy hotelowej jest na nowo zauważalny. Ważne jest więc przeanalizowanie

współczesnych kierunków kształtowania stref spa i wellness w hotelach w ogóle, w tym także w regionie Dolnego Śląska (co czyni Autorka).

Doktorantka swoje rozważania oparła na badaniach własnych przykładów z Dolnego Śląska jak i obszernej analizie problematyki na podstawie przykładów ze świata. Uwzględniła między innymi akty prawne dotyczące m.in. Rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 16 listopada 2011 zmieniające rozporządzenie w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie. Autorka zbadała profil klientów stref spa i wellness podejmując analizę aranżacji tych stref ze względu na rozwiązania funkcjonalne, ale także i rozwiązania wnętrzarskie. Analizy są obszerne i dają szerokie spojrzenie na omawianą problematykę.

Dobór tematu opiniowanej rozprawy doktorskiej oceniam więc pozytywnie.

2.2. Cele pracy

W pracy wyszczególnione zostały cztery cele badawcze. Są to:

- przedstawienie najczęściej występujących rozwiązań architektonicznych w hotelach z usługą spa i wellness,
- określenie typologii stref spa i wellness w hotelach,
- opis i zestawienie najnowszych zrealizowanych stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku,
- określenie kierunków rozwoju branży hotelarskiej ze spa na Dolnym Śląskim.

Przytoczone cele pozwoliły Autorce na zdiagnozowanie współczesnych tendencji w zakresie kształtowania stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku, co jest tematem opiniowanego opracowania. Analiza najnowszych realizacji i określenie kierunków rozwoju hotelarstwa z funkcjami spa i wellness daje szerokie spojrzenie na omawianą problematykę i pozwala na czytelne zakreślenie zakresu badawczego pracy.

2.3. Tezy pracy

W pracy przedstawiona została następująca teza: „Na przestrzeni XXI wieku rozwinęły się nowe kierunki w kształtowaniu architektury hoteli ze strefą spa i wellness”.

W opinii Recenzenta teza w tej formie jest oczywista. Zakładając, że wraz z postępem czasu następuje rozwój w zakresie architektury, budownictwa, technologii itd. trudno zaprzeczyć, że rozwijają się nowe kierunki w kształtowaniu architektury hoteli z funkcjami spa i wellness, zwłaszcza, że czas stagnacji w branży turystycznej wywołany pandemią już się zakończył.

Autorka dla uszczegółowienia tezy mogłaby określić w jakich grupach problemowych kierunki rozwoju zostały wyznaczone.

Teza dowodzi aktualności problematyki pracy jak i słuszności podjęcia celów naukowych dysertacji. W przypadku publikacji pracy warto poszerzyć tezę o wskazanie kierunków kształtowania omawianych stref w obiektach hotelowych.

2.4. Układ pracy

Konstrukcja pracy posiada klasyczny układ. Składa się z części wprowadzającej, analitycznej obejmującej analizę materiału teoretycznego oraz badania własne Autorki, a także części zawierającej wnioski szczegółowe i ogólne. Konstrukcja pracy jest spójna z fazami badań.

Były one prowadzone w ramach czterech etapów.

W I fazie opracowane zostały badania początkowe pozwalające na realizację pierwszego celu pracy dotyczącego przedstawienia najczęściej występujących rozwiązań architektonicznych w strefach spa i wellness. Badania początkowe zaprezentowane zostały w rozdziałach 1÷5.

Faza II obejmowała analizę typologii strefy spa i wellness. Pozwoliła na zrealizowanie celu drugiego jakim było określenia typologii strefy spa i wellness. Wyniki tej analizy zaprezentowane zostały w rozdziale 6. *Typologia obiektów hotelowych ze strefą spa i wellness.*

W fazie III Autorka dokonała wyboru przykładów – 10 hoteli ze strefą spa i wellness zlokalizowanych na Dolnym Śląsku oraz dokonała wizji lokalnej tych obiektów. W tej części pracy zrealizowany został trzeci cel pracy polegający na opisie i zestawieniu najnowszych zrealizowanych stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku. Tej problematyce poświęcony został rozdział 7 i 8 rozprawy doktorskiej.

W ostatniej fazie IV Autorka dokonała syntezy wniosków realizując cel 4 pracy jakim jest określenie kierunków rozwoju architektury strefy spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku. Wnioski z podjętych badań przedstawiono w rozdziale 9. *Wnioski z badań.*

Układ pracy zdaniem Recenzenta jest prawidłowy.

2.5. Metodologia badań

W pracy użytych zostało kilka metod badawczych, w tym: analiza literatury także w odniesieniu do historii rozwoju obiektów leczniczych i hotelarskich ze strefą spa i wellness, badania jakościowe *Post-Occupancy Evaluation* uwzględniające zarówno ocenę ekspercką jak i partycypacyjną, użytkowników, czego rezultatem były przeprowadzone studia przypadków.

Badania własne Autorki opierały się na wizytach lokalnych, w czasie których dokonywała obserwacji i pomiarów. Ponadto zrealizowano analizy urbanistyczne i architektoniczne z uwzględnieniem oceny rozwiązań programowych, funkcjonalnych, materiałowych, wnętrzarskich oraz stylistycznych. Na tej podstawie opracowano karty przykładów wraz z materiałami graficznymi.

Istotną częścią badań jest analiza krytyczna i porównawcza przykładów ocenionych na podstawie autorskiej metody oceny, o której więcej informacji zostało zawartych w punkcie 4.1 i 4.2. recenzji

Uzupełnieniem tych metod były wywiady z wybranymi właścicielami, menedżerami i pracownikami analizowanych hoteli ze strefami spa i wellness .

Zdaniem Recenzenta metody badawcze zastosowano prawidłowo. Ich różnorodność pozwala na zbadanie szerokiego zakresu problemowego związanego z przedmiotową tematyką pracy.

Uwagi szczegółowe do oceny przykładów zawarte zostały w punkcie 2.6. recenzji.

2.6. Kryteria wyboru przykładów

Dobór przykładów obejmował początkowo 89 obiektów hotelowych ze strefą wellness i spa zlokalizowanych na terenie Dolnego Śląska. Na podstawie przyjętych kryteriów ostatecznie wybrano 10 z nich. Są to realizacje wybudowane po 2016 roku, w których strefa spa i wellness była realizowana równocześnie ze strefą hotelową, a nie w późniejszym okresie. Ma to znaczenie dla oceny struktury przestrzennej i programowej całego założenia.

Wszystkie przykłady znajdują się w województwie dolnośląskim. Są to: Hotel Altus Palace, Elements Hotel &Spa, Mercure Szklarska Poręba, Radisson Hotel Szklarska Poręba, The Bridge Wrocław MGallery, Platinum Mountain Hotel &Spa, Lake Hill Resort&Spa, Green Mountain 5*Hotel, Hotel Seidorf, AC Hotel by Marriott Wrocław.

Główną motywacją dla podjęcia badań w województwie dolnośląskim jest fakt, iż Dolny Śląsk jest rejonem, w którym poza Małopolską rozwój hoteli ze strefą spa i wellness jest najbardziej dynamiczny.

W opinii więc Recenzenta przyjęte kryteria wyboru przykładów są zasadne.

3. Ocena wartości naukowej pracy

Praca jest bez wątpienia wartościowa ze względu na walory naukowe jak i aplikacyjne. Świadczy o tym przede wszystkim:

- aktualność problematyki - wciąż powstają nowe obiekty hotelowe ze strefą spa i wellness, podczas gdy problematyka związana ze współczesnymi kierunkami kształtowania stref spa i wellness w hotelach nie jest dotychczas dogłębnie zbadana,
- umiejętne przeprowadzenie badań z wykorzystaniem wielu metod i narzędzi badawczych umożliwiających szerokie spojrzenie na omawianą problematykę,
- udowodnienie sformułowanej w pracy tezy z zaznaczeniem kierunków rozwoju hoteli ze strefami spa i wellness na Dolnym Śląsku,
- możliwość kontynuacji badań w innych rejonach kraju i poza jego granicami,
- możliwość wykorzystania wyników badań w praktyce projektowej.

4. Uwagi krytyczne

4.1. Uwagi ogólne

W pracy podjęty został ważny i aktualny temat jakim jest: „Współczesne kierunki kształtowania stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku”. Rosnąca mobilność i szybki transport, przyczyniły się do rozwoju bazy hotelowej w różnych rejonach kraju, w tym przede wszystkim w województwie małopolskim i dolnośląskim, na co dodatkowo wpłynęły m.in.: walory kulturowe i historyczne województw, a także ich walory krajobrazowe zapewniające możliwość realizacji różnorodnych aktywności.

Jest więc słuszne podejmowanie badań osadzonych w przedstawionej problematyce, co pozwala na poszerzenie dotychczasowego stanu wiedzy z zakresu kształtowania stref spa i wellness w hotelach.

Uwagi krytyczne zawarte w recenzji pozwalają zwrócić uwagę na możliwość uczytelnienia poszczególnych zagadnień prezentowanych w pracy. Nie mają jednak wpływu na wysoką ocenę wartości merytorycznej pracy.

Wśród uwag krytycznych Recenzent wskazał:

- sposób oceny obiektów poddanych analizie na podstawie autorskiej metody oceny polegającej na przypisywaniu poszczególnym elementom stref spa i wellness określonej liczby punktów. Zdaniem Recenzenta dla określenia wagi tych elementów warto wprowadzić zróżnicowanie punktów, co pozwoliłoby na wskazanie hierarchii ważności ocenianych elementów,
- sposób analizy aranżacji wnętrz, który uwzględniać powinien w większym stopniu analizę użytych materiałów wykończeniowych mających wpływ nie tylko na estetykę wnętrz, ale także ich funkcjonalność.

Ponadto zdaniem Recenzenta zbyt mało uwagi Autorka poświęciła zagadnieniom związanym z dostosowaniem stref spa i wellness w hotelach do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza, że w pracy mowa jest o współczesnych kierunkach kształtowania stref spa i wellness, które swój program usług dedykują także osobom wymagającym fizykoterapii.

4.2. Uwagi szczegółowe

Rozprawa doktorska składa się z części wprowadzającej w problematykę, z części analitycznej i wnioskowej.

We *Wprowadzeniu* Autorka wykazała, że podjęta w pracy problematyka jest ważna, a jej rozwijanie jest potrzebne. Jak zauważa mgr inż. arch. Joanna Gronostajska – Kadecka rozwój turystyki podyktowany jest rosnącą świadomością społeczną na temat troski o zdrowie, co wpisuje się we współczesny styl życia jednostek. Niegdyś swoją świetność przeżywały uzdrowiska, których rozwój przyczynił się do powstawania nowych ośrodków leczniczych także z funkcją spa i wellness.

Tak nakreślony wstęp w opinii Recenzenta w czytelny sposób wprowadza czytelnika w główną problematykę dysertacji.

Jako przedmiot badań wybrano 10 hoteli zlokalizowanych w województwie dolnośląskim, które zostały przedstawione pod kątem architektonicznego kształtowania strefy spa i wellness w hotelach.

Stan badań został rzetelnie przeanalizowany w dwóch grupach problemowych. I grupa - z zakresu architektury, II – z zakresu zarządzania i turystyki. Autorka opisała w jaki sposób przeprowadzała analizę. Na koniec wyjaśniła, że Jej praca stanowi uzupełnienie dotychczasowego stanu wiedzy.

Zdaniem Recenzenta dla czytelności pracy Autorka dodatkowo mogła wskazać w jakim zakresie dysertacja jest uzupełnieniem dotychczasowych prac naukowych wpisujących się w przedmiotową tematykę.

W punkcie pracy 1.4. *Uzasadnienie wyboru tematu* Doktorantka uzasadniła, że wybór tematu jest podyktowany chęcią poszerzenia wiedzy na temat projektowania stref spa i wellness w hotelach. Zdaniem Autorki wciąż niewiele jest prac naukowych, w których podejmowana jest omawiana problematyka także z uwzględnieniem podstaw prawnych ważnych dla kształtowania stref spa i wellness w hotelach.

Jak zauważyła Doktorantka temat projektowania stref spa i wellness jest stosunkowo nowym trendem w architekturze, przez co nie jest w pełni zbadany. Nie zostały dotychczas opracowane modelowe rozwiązania w zakresie architektury, programu funkcjonalnego, sposobu kształtowania układu przestrzennego i aranżacji wnętrz obiektów hotelowych z omawianymi strefami, przez co Recenzent uważa za słuszne podejmowanie badań naukowych na wskazany temat.

W kolejnym punkcie pracy Autorka słusznie zauważyła, że istnieje luka prawna w ustawodawstwie polskim dotyczącym hoteli ze strefami spa i wellness oferującymi coraz większy wachlarz usług. Praca systematyzuje wiedzę na temat przedmiotowych obiektów i sposobu ich funkcjonowania, przez co obserwacje własne Autorki oraz wyniki Jej badań wprost można wykorzystać w praktyce projektowej.

W dysertacji wyznaczone zostały 4 cele badawcze. Są to:

- przedstawienie najczęściej występujących rozwiązań architektonicznych w hotelach z usługą spa i wellness,
- określenie typologii stref spa i wellness w hotelach,
- opis i zestawienie najnowszych zrealizowanych stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku,
- określenie kierunków rozwoju branży hotelarskiej ze spa i wellness na Dolnym Śląsku.

W opinii Recenzenta cele zostały wyznaczone czytelnie i prawidłowo.

Autorka wyjaśniła w jaki sposób realizowała wyznaczone cele i dalej w pracy przedstawiła następującą hipotezę: *Na przestrzeni XXI wieku rozwinęły się nowe kierunki w kształtowaniu architektury hoteli ze strefą spa na Dolnym Śląsku.*

Zdaniem Recenzenta teza w tej formie wydaje się oczywista. Dla jej uszczegółowienia Autorka mogłaby określić w jakich grupach problemowych możliwe jest wyznaczenie nowych kierunków.

W kolejnych punktach dysertacji Doktorantka przedstawiła zakres terytorialny i czasowy badań, które podzielone zostały na 4-ry fazy. Nim podporządkowana została konstrukcja pracy (1.7. Struktura rozprawy).

Układ pracy został oceniony przez Recenzenta jako prawidłowy.

W podrozdziale 1.8. *Metodologia i narzędzia badawcze* opisane i zobrazowane zostały (zestawienia tabelaryczne) metody badawcze wraz z narzędziami.

Badania obejmowały studia literaturowe, studia przypadków, analizy porównawcze, logiczną argumentację, krytyczną analizę. Autorka w tym podrozdziale przedstawiła także wzory kart przykładów.

Dużą wartością dysertacji jest zdaniem Recenzenta wykorzystanie przez Autorkę wielu metod badawczych, co umożliwiło Jej dokonanie analizy obiektów hotelowych ze strefą spa i wellness pod kątem m. in . wyposażenia wnętrz stref spa i wellness, aranżacji wnętrz stref oraz ich układu funkcjonalnego, itd.).

W rozdziale 2. *Rys historyczny powstania obiektów z funkcją spa i wellness* zawarta została analiza przykładów, która oparta została na studiach historycznych, wyjaśniających genezę powstania przedmiotowych obiektów. Na przestrzeni wieków rozwijały się one, przyjmując nową formę. I tak przedstawione zostały Łaźnie Rzymskie, domy kąpielowe i kąpieliska z czasów średniowiecza, ośrodki z kąpielami leczniczymi z czasów nowożytnych, a następnie założenia (w tym uzdrowiska) z XIX i XX w. także zlokalizowane na terenie Polski.

Recenzent uważa, że przedstawione tło historyczne pozwala na prześledzenie transformacji obiektów z funkcją spa i wellness, a tym samym pozwala zrozumieć współczesne kierunki i tendencje rozwoju obiektów hotelowych z omawianymi strefami.

W rozdziale 3. *Architektura spa i wellness – definicje i podstawowe usystematyzowanie* przedstawione zostały: opis *architektury spa*, spa i wellness oraz sposób rozumienia tych pojęć zmieniający się na przestrzeni lat. Na podstawie przytoczonych opisów Autorka opracowała systematykę podgrup lub zespołów obiektów reprezentujących architekturę spa i wellness. Dalej opisane zostały z podaniem przykładów obiekty spa, sauny, termy i łaźnie. Tę część pracy Recenzent ocenia pozytywnie.

W rozdziale 4. *Współczesne hotele z funkcją rekreacyjną spa i wellness* przedstawione zostały preferencje użytkowników związane z lokalizacją obiektów, które w Polsce, jak zauważyła Kandydatka, sytuowane są w atrakcyjnych przyrodniczo i kulturowo obszarach. Autorka dokonała charakterystyki klientów hoteli ze strefą spa i wellness. Jak wynika z autorskich analiz wyszczególnić można wiele preferencji klientów dotyczących usług i ofert hotelu, a także długości ich pobytu w analizowanych obiektach (są one zależne od typu klienta).

Do tej części pracy Recenzent nie ma uwag krytycznych.

W rozdziale 5. *Program strefy spa i wellness* przedstawione zostały wymagania użytkowników hoteli ze strefą spa i wellness w zakresie: urody, harmonii, równowagi, witalności, wody, natury, wyżywienia. Wymaganie te są spełniane poprzez usługi oferowane przez hotel i odpowiednio rozbudowywany program funkcjonalny obiektu. Następnie Autorka wyznaczyła typologię hoteli ze usługą spa, powiązaną między innymi ze strefą pro-zdrowotną, która współcześnie nabiera znaczenia.

Zdaniem Recenzenta warto rozważania te rozwinąć o wskazanie możliwości wynikających z modernizacji obiektów uzdrowiskowych. W dalszej części pracy Kandydatka scharakteryzowała poszczególne strefy hotelu ze strefą spa i wellness, opisując recepcje z hallem wypoczynkowym, węzeł szatniowo-sanitarny, zespół basenowy, zespół saun, przestrzeń odnowy biologicznej z programem fizyko-terapeutycznym.

W opinii Recenzenta zbyt mało uwagi poświęcono strefie wejściowej – recepcji z hallem. Jest to przestrzeń, która powinna być łatwo dostępna także dla osób z dysfunkcjami, czego nie uwzględniono w pracy. Również w analizie węzła szatniowo-sanitarnego powinna zostać uwzględniona charakterystyka udogodnień, stosowanych dla matek z dziećmi, czy osób nie w pełni sprawnych. Rozdział piąty pracy został wzbogacony o zdjęcia, schematy funkcjonalne i plany. Pozwala to czytelnikom prześledzić układ funkcjonalno-przestrzenny strefy spa i wellness. Recenzent uważa to za dodatkową wartość dysertacji.

W rozdziale 6. *Typologia stref spa i wellness w hotelach* przedstawionych zostało sześć charakterystycznych typów stref spa i wellness. Są to:

- struktura strefy spa i wellness,
- układ przestrzenny względem bryły,
- program funkcjonalny strefy spa i wellness,
- rozmieszczenie strefy spa i wellness,
- sposób powstanie budynku strefy spa i wellness,
- stylistyka wnętrza strefy spa i wellness.

Następnie Kandydatka wyróżniła dwa typy układów przestrzennych strefy spa i wellness – otwary i rozbity. Wśród układów zwartych wyróżniła układ korytarzu i centralny, układ zwarty centralny. Układy rozproszone Jej zdaniem obejmują strefy wertykalne, horyzontalne, wertykalno-horyzontalne.

W podrozdziale 6.2. *Układ przestrzenny w relacji do bryły budynku hotelowego* wyróżniono typologię hotelu ze strefą spa i wellness w zależności od jej lokalizacji. W głównym budynku, w wydzielonym innym budynku, w układzie mieszanym – w budynku głównym i sąsiadującym.

W podrozdziale 6.3. *Program funkcjonalny strefy spa i wellness* Doktorantka wyróżniła trzy typy stref spa i wellness w zależności od ich programu funkcjonalnego. Strefa o programie: podstawowym średnim, rozszerzonym.

Recenzent uważa, że określenie *średni program* wymaga zdefiniowania, a określenie *średni* nie jest precyzyjne. Warto już przy nazywaniu poziomu oferowanych usług wskazać skalę punktów, która ten poziom definiuje (Kandydatka czyni to dopiero w dalszej części pracy). Dodatkowe punkty przyznawane są w przypadku większej liczby urządzeń bądź przestrzeni kąpielowych – np. dwa baseny. Nie zawsze zwiększona liczba basenów czy też urządzeń stanowiących wyposażenie wiąże się z poprawą komfortu użytkowania hotelowych stref spa i wellness. Więcej obiektów i przestrzeni kąpielowych to zazwyczaj więcej użytkowników, a niekoniecznie większa przestrzeń wejściowa i komunikacyjna. Ponadto wydaje się, że wielkość przestrzeni basenowej ma znaczenie zwłaszcza w sytuacji gdy nie zwiększa się liczba ich użytkowników. Wówczas nie zwiększona liczba basenów, a większe powierzchnie kąpielowe zapewniają komfort.

Autorka proponuje ocenę wcześniej zdefiniowanych stref i zespołów w oparciu o przyjęty próg punktowy. Zaprezentowaną metodę oceny Recenzent postrzega jako ważny element pracy doktorskiej. Należy jednak rozważyć zróżnicowanie liczby punktów przyjmowanych za wskaźniki oceny.

W opinii Recenzenta za mało uwagi poświęcono przestrzeni zewnętrznej hoteli często powiązanej z przedmiotową strefą. W tym ujęciu ważne wydają się rozwiązania dotyczące choćby dojazdu do obiektu, możliwości pozostawienia samochodu na jego terenie, aranżacji stref zewnętrznych wypoczynkowych i rekreacyjnych (baseny zewnętrzne, place, ogrody, przestrzenie integracji i wypoczynku). W przypadku lokalizacji programu funkcjonalnego zarówno w budynku głównym, jak i nowym sąsiadującym, sposób rozwiązanie przestrzeni zewnętrznej jest ważny. Umożliwia on bowiem łatwą dostępność do proponowanych usług. Informacje na ten temat zdaniem Recenzenta powinny stanowić uzupełnienia treści, zawartych w podrozdziale 6.5. *Sposób powstanie budynku strefy spa i wellness*.

Interesującą częścią pracy jest podrozdział 6.6. *Stylistyka strefy spa i wellness*. Zdaniem Recenzenta Autorka bardzo ogólnie potraktowała tematykę aranżacji wnętrza przedmiotowej strefy. Uzasadnieniem tego jest brak standardów w zakresie wyboru preferowanych stylów aranżacji wnętrza.

W rozdziale 7. *Współczesne hotele z funkcją rekreacyjną spa i wellness w Polsce – wybrane zagadnienia* scharakteryzowane zostały obiekty o różnym standardzie; przedstawione zostały normy projektowe (podrozdział 7.2. *Normy projektowe według polskiego prawa*), a także ukazano zestawienia wszystkich hoteli ze strefą spa i wellness na Dolnym Śląsku (podrozdział 7.3. *Hotele ze strefą spa i wellness na Dolnym Śląsku*). Z zestawienia wybrano do badań dziesięć spośród osiemdziesięciu dziewięciu obiektów, a następnie w rozdziale 8. *Hotele spa i wellness na Dolnym Śląsku – studia przypadków* Doktorantka wyszczególniła kryteria wyboru przykładów. Są nimi najnowsze realizacje typu obiekt z funkcją spa i wellness. Wylimitowano obiekty, w których przedmiotowa strefa była realizowana w późniejszym etapie inwestycji – realizacje po 2016 roku. Każdy z dziesięciu przykładów został poddany analizie ze względu na:

- rodzaj układu (zwarty/rozproszony),
- poziom programu funkcjonalnego (podstawowy/średni/rozszerzony),
- aranżację wnętrza, w tym rodzaj zastosowanych materiałów wykończeniowych.

Analizę uzupełnia dokumentacja fotograficzna oraz rzuty z zaznaczeniem poszczególnych stref. Zdaniem Recenzenta czytelne opracowanie graficzne traktowane może być jako dodatkowa wartość pracy.

W kolejnym rozdziale dysertacji (dziewiątym) *Wnioski z pracy* przedstawione zostały wnioski ogólne na podstawie oceny struktury strefy spa i wellness, układu przestrzennego strefy spa i wellness względem bryły, programu funkcjonalnego strefy spa i wellness, rozmieszczenia strefy spa i wellness, sposobu powstania budynku strefy spa i wellness, stylistyki wnętrza strefy spa i wellness. Wnioski szczegółowe sformułowane zostały na podstawie analizy poszczególnych zespołów: recepcja i zespół szatni, zespół basenowy, zespół saunowy, zespół odnowy biologicznej siłowni i inne elementy programowe. Tę część pracy kończy *Podsumowanie wniosków* (podrozdział 9.3), w którym Autorka wyszczególnia nowe kierunki w kształtowaniu architektury hoteli ze strefą spa i wellness na Dolnym Śląsku, co stanowi podstawowy temat pracy (str.184).

Tę część pracy Recenzent ocenia pozytywnie, dostrzegając poza walorami naukowymi także walory aplikacyjne dysertacji, wynikające wprost ze sformułowanych wniosków.

Pracę kończy *Streszczenie w języku polskim* (rozdział 10.), *Streszczenie pracy w języku angielskim* (rozdział 11.), *Spis literatury* z podziałem na książki i artykuły, akty prawne, dokumentację standaryzacyjną i archiwalną, strony internetowe, badania własne. Następnie przedstawiony został *Spis tabel*, *Spis ilustracji*, *Spis fotografii* oraz *Aneks*, w którym zamieszczono karty analizowanych przykładów zawierające informacje ogólne, autorską ocenę punktową i dokumentację graficzną.

Recenzent uważa, że można rozważyć włączenie kart z oceną poszczególnych obiektów do części analitycznej pracy. Karty stanowią bowiem zestawienia wyników oceny wybranych do badań przykładów, na podstawie których sformułowanych zostało część wniosków ważnych dla większego zakresu terytorialnego jakim jest województwo dolnośląskie.

4.3. Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań

Autorka poprawnie przeprowadziła badania wykorzystując do tego celu liczne metody badawcze, szczegółowo opisane w punkcie 2.5. recenzji; czytelnie opisała wyniki badań, a następnie sformułowała wnioski na podstawie których pracę ocenić można jako ważną zarówno ze względu na wartość naukową jak i aplikacyjną. Wyniki zrealizowanych badań można bowiem wykorzystać w praktyce projektowej.

Wnioski stanowią dodatkowo potwierdzenie umiejętnego wykorzystania metod i narzędzi badawczych oraz realizacji wyznaczonych celów badawczych. Na podstawie wyników analiz, a następnie sformułowanych wniosków przyjęta w dysertacji hipoteza została potwierdzona.

5. Ocena strony formalnej pracy

Praca jest czytelna; ma poprawny układ. Czytelne jest też opracowanie graficzne prezentowane w dysertacji, które Recenzent uważa za ważne i wartościowe. Pozwala na dogłębną analizę programu funkcjonalno – przestrzennego poddanych ocenie obiektów.

Nieliczne, dostrzeżone w tekście błędy redakcyjne nie mają praktycznego znaczenia z merytorycznego punktu widzenia.

6. Wnioski końcowe

Pomimo uwag krytycznych (ogólnych i szczegółowych) recenzowaną pracę postrzegam jako ważne opracowanie naukowe podejmujące aktualną problematykę. Ponieważ Autorka skupia się na współczesnych kierunkach w zakresie kształtowania stref spa i wellness, obszar badawczy uznać można za niezbadany w pełni. Za szczególnie cenne Recenzent uważa opracowanie autorskiej metody oceny obiektów poddanych analizie.

Mgr inż. arch. Joanna Gronostajska – Kadecka umiejętnie przeprowadziła badania naukowe realizując wyznaczone cele badawcze, a także potwierdzając postawioną w pracy tezę. Mimo nielicznych uwag krytycznych zawartych w recenzji pracę oceniam wysoko pozytywnie.

Biorąc pod uwagę podane wyżej informacje uważam, że przedłożona przez mgr inż. arch. Joannę Gronostajską-Kadecką praca pt. „Współczesne kierunki kształtowania stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku” spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (z późniejszymi zmianami).

W związku z tym stawiam wniosek o dopuszczenie rozprawy do publicznej dyskusji.

Ze względu na aktualność problematyki dysertacji i wkład pracy w dotychczasowy stan badań w zakresie wyznaczenia nowych kierunków kształtowania stref spa i wellness w hotelach na Dolnym Śląsku w oparciu o autorską metodę oceny tych stref składam wniosek o wyróżnienie pracy.

